

Нееднаквиот третман кон определено лице или група на лица поради нивните лични карактеристики претставува дискриминација. Основите, видот и областите во кои дискриминацијата се забранува најдетално се опфатени со Законот за спречување и заштита од дискриминација. Прифаќањето на различностите и заштитата од дискриминација се многу важни за напредокот на секое општество. Од овие причини Мисијата на ОБСЕ во Скопје и Хелсиншкиот комитет ги набљудуваат случаите на дискриминација, активностите на државата и останатите здруженија на граѓани во делот на превенцијата и заштитата од дискриминација. Информаторот ги прикажува податоците од набљудувањето во текот на еден месец.

Случаи на дискриминација

Нееднаков третман овој месец

5

Реакции

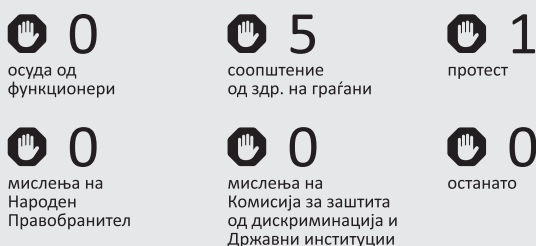
Реакции овој месец

6

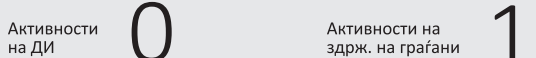
ОБЛАСТ

ВИД НА РЕАКЦИЈА

ПРЕВЕНЦИЈА

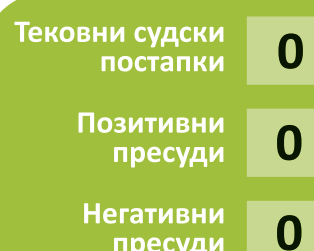
Карактеристики на жртвата:

ОБЛИК НА ДИСКРИМИНАЦИЈА

СУДСКИ ПОСТАПКИ

СЛУЧАИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА ОД НОЕМВРИ 2019

СЛУЧАИ НА ДИСКРИМИНАЦИЈА ВО 2019

СЛУЧАЈ:

На 24.11.2019 година неколку медиуми ја пренесоа веста дека шест полициски службенички вработени во Министерството за внатрешни работи, повеќе од една година биле изложени на сексуално вознемирување и полово дејствие со закани и континуирано психичко малтретирање, понижување и повредување на нивното достоинство со притисоци на работно место од страна на раководно полициско лице во полициска станица. Полициските службенички го пријавиле случајот во Министерството, дел од нив усно, а дел од нив се обратиле писмено, но и покрај тоа, раководното лице продолжило сексуално да ги вознемирува.

Насилството врз жените се разбира како кршење на човековите права и форма на дискриминација врз жените и ги означува сите акти на родово засновано насилство коишто доведуваат или веројатно ќе доведат до физичка, сексуална, психичка или економска повреда или страдање на жените, вклучувајќи и закани за такви акти, изнуда или произволно лишување од слобода, без оглед дали се случуваат во јавниот или приватниот живот. Република Северна Македонија ја има ратификувано Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и домашното насилство (Истанбулска конвенција). Истанбулската конвенција им наложува на државите да се водат од принципот на должно внимание, односно, предвидува обврска за државите да се воздржуваат од учествување во каков било акт на насилство врз жените и да обезбедуваат дека државните органи, функционерите, службениците, институциите и другите актери коишто дејствуваат во име на државата, постапуваат во согласност со ваквата обврска.

Секое дејствие на вознемирување на работното место, како психичко, така и полово вознемирување, е забрането согласно трудовото законодавство. Законот за работните односи, како *lex generalis* и Законот за заштита од вознемирување на работно место, како *lex specialis* јасно утврдуваат дека вознемирувањето, вклучително и половото вознемирување, претставува дискриминација.

Водејќи се од уставно загарантираното право на почитување на достоинството и угледот на секој граѓанин, Хелсиншкиот комитет се обрати до надлежните органи, побара сериозно и неопходно да се зафатат со расчистување на случајот и веднаш да ја утврдат одговорноста на сите лица инволвирани во настанот.

СУДСКА ПРАКСА:

Судот на правдата на Европската унија во случајот на Европската комисија против Полска¹ утврди дека полското законодавството кое предвидува различна возраст за пензионирање за мажите и жените, јавни обвинители и судии во основните судови и врховниот суд, претставува директна дискриминација врз основа на пол и го повредува принципот на еднакви можности и еднаков третман на мажите и жените во областа на работните односи и вработувањето.

Судот потврдува дека согласно членот 157 став 1 од Договорот за функционирање на Европската унија (ДФЕУ), секоја држава-членка е должна да обезбеди почитување на принципот на еднаква плата на работниците и работничките за еднаква работа или работа од еднаква вредност. Понатаму, вториот став од овој член предвидува дека платата е дефинирана како основниот или минималниот износ на плата или надоместок за работата, без разлика на кој начин е исплатен, а произлегува од работниот однос на вработениот со неговиот работодавач. Имајќи предвид дека пензионирањето се остварува врз основа на остварен работен однос со работодавачот, за кој работникот добивал надоместок, судот утврдува дека пензијата е опфатена со членот 157 од ДФЕУ. Директивата 2006/54 со членот 5 став 1 точка а, забранува секаква директна и индиректна полова дискриминација во системите за остварување социјално осигурување врз основа на работен однос, особено во однос на нивниот обем и условите за пристап до нив. Во член 9 став 1 од Директивата се предвидени голем број одредби кои, кога се засновани на пол, директно или индиректно, треба да бидат третираны како одредби спротивни на принципот на еднаков третман. Во точка ф од истиот член, меѓу другите, како такви се предвидени одредби за утврдување на различна возраст за пензионирање на мажите и жените. Ова подразбира дека и членот 157 од ДФЕУ и членот 5 став 1 точка а во врска со членот 9 став 1 точка а од Директивата 2006/54 ја исклучуваат можноста за поставување старосна граница за пензионирање која се разликува во однос на мажите и жените.

Со полскиот Закон за измена на Законот за основните судови и на други закони, предвидено е дека судиите во основните судови и во врховниот суд, како и јавните обвинители, можат да се пензионираат со наполнети 60 години (жени) и 65 години (мажи).

Судот утврдил дека ваквите измени предвидуваат дискриминаторски услови во однос на полскиот систем за пензионирање на оваа категорија вработени, а со тоа се спротивни на Договорот за функционирање на Европската унија и на Директивата 2006/54.

¹ European Commission v Republic of Poland (Judgment of 5.11.2019 — Case C-192/18) <http://curia.europa.eu/juris/liste.js?num=C-192/18&language=EN>

РЕСУРСИ:

- Европска мрежа против расизмот „Контрола преку пристап до податоци: стандардизирање на дискриминаторски практики низ Европа“ — <https://www.enar-eu.org/IMG/pdf/da-ta-driven-profiling-web-final.pdf>
- Агенција за фундаментални права (ФРА) „10 години од Повелбата за основните права на Европската Унија: согледувања на граѓанското општество и националните институции за човекови права“ — https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/-/fra-2019-eu-charter-use-cso-nhri_en.pdf
- Еквинет „Борбата против насилството врз жените и родово базираното насилство: придонес на телата за еднаквост“ — <http://equineteurope.org/wp-content/uploads/2019/11/Violence-against-Women-and-Gender-based-Violence-Equality-Bodies-Contribution-FINAL.pdf>
- Коалиција МАРГИНИ „Десет мрежи на ГО со прес конференција за итен избор на кадар во повеќе институции“ — <http://coalition.org.mk/десет-мрежи-на-го-со-прес-конференција/>
- Хелсиншки комитет за човекови права „МВР итно да го расчисти случајот со сексуално вознемирување и малтретирање на полицайки“ — https://mh.org.mk/news/mvr-itno-da-go-raschisti-sluchajot-so-seksualno-voznemiruvanje-i-maltrretiranje-na-policaiki/?fbclid=IwAROFnwRCd9Xhf6hstG99twTWH_QYSKNZ2fe8-Rx0IG6izzZ21qlvdJ9B1wg
- Хелсиншки комитет за човекови права режа за заштита од дискриминација „Маршот за толеранција 2019 со пораки за системски промени во образованието и прифаќање на различностите“ — <https://mh.org.mk/news/marshot-za-tolerancija-2019-so-poraki-za-sistemski-promeni-vo-obrazovanieto-i-priifakanje-na-razlichnostite/>